

Sprawozdanie z XII Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich. Starość* (Uniwersytet Wrocławski, 14-15 maja 2015 r.)

W dniach 14-15 maja 2015 r. na Uniwersytecie Wrocławskim w Instytucie Filologii Słowiańskiej odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich*. Konferencja ma charakter cykliczny. Tematem przewodnim XII jej edycji była *Starość*. Konferencje z cyklu *Wielkie tematy* organizowane przez Instytut Filologii Słowiańskiej mają ugruntowaną pozycję w świecie naukowym i przyczyniają się do integracji środowisk slawistycznych z Europy Środkowo-Wschodniej oraz z krajów zachodnioeuropejskich. Sympozjum odbyło się pod honorowym patronatem JM Rektora UWr prof. dra hab. Marka Bojarskiego.

Zaproponowana w 2015 r. tematyka spotkała się z dużym zainteresowaniem badaczy. W konferencji wzięli udział przedstawiciele następujących polskich Uniwersytetów: Gdańskiego, Śląskiego w Katowicach, Wrocławskiego, Warszawskiego, Opolskiego, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Zielonogórskiego, Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, Szczecińskiego, Łódzkiego, Gdańskiego oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W konferencji czynnie uczestniczyli slawiści z całego świata, m.in. z Chorwacji, Czech, Japonii, Litwy, Niemiec, Rosji, Serbii, Ukrainy, Włoch i Szwajcarii.

Podczas pierwszej części sesji plenarnej wygłoszono trzy referaty. Tatiana Carkowa (Sankt Petersburg) przedstawiła referat *Старость – концепт русской стихотворной эпитафии?* Autorka cennej monografii *Русская стихотворная эпитафия. Источники. Эволюция. Поэтика* oraz znanej antologii *Русская стихотворная эпитафия* omówiła częstotliwość, poetykę oraz kontekst wzmianek o starości w epitafiach rosyjskich. Magdalena Dąbrowska (Warszawa) w referacie *Молодость и старость (według) Николая Кaramзина* przedstawiła tytułowy problem w dwóch ujęciach: biograficznym oraz historycznoliterackim. Anna Gawarecka (Poznań) wygłosiła referat *Міędzy nobilitacją a deprecjacją. Ideologiczne kody postrzegania starości w literaturze czeskiej*. Badaczka, wykorzystując wybrane przykłady z literatury czeskiej, przedstawiła pogląd, że postrzeganie starości zmienia się w czasie, a kolejne epoki wypracowują własne kody jej opisu i waloryzacji.

W trakcie obrad popołudniowych wygłoszono cztery referaty. Persida Lazarević di Giacomo (Chieti-Pescara) w wystąpieniu *Staro sunce iliti senilia pekicina* (współautorka Svetlana Šeatović-Dimitrijević) dokonała analizy motywów senilnych obecnych w wybranych utworach serbskiego prozaika Borislava Pekicia. Oksana Mykytenko (Kijów) w referacie

Takav običaj sprovode samo pedesetogodišnjne i više starice (1898): pragmatika starosti u tradicijskoj kulturi Slovena ukazała typowe dla kultury tradycyjnej Słowian Południowych rodzinne oraz doroczne obrzędy, którym poddane zostają zaliczane przez społeczność patriarchalną do grupy wysokiego prestiżu osoby sędziwe. Dwa pozostałe referaty poświęcone były literaturze ukraińskiej. Irena Betko (Olsztyn) przedstawiła wnioski z analizy dramatu *Pieśń lasu* Łesi Ukrainki rozpatrywanego w kontekście fenomenu przemijania ludzkiego życia. Autorka wystąpienia położyła akcent na pozostające w opozycji binarnej ambiwalentne paradygmaty mityczne młodości i starości. W postaciach dramatu, będących symbolami przemijania substancji fizycznej, autorka dostrzegła dominację idei nieśmiertelności duchowego pierwiastku istnienia. Albert Nowacki (Lublin) podjął próbę zidentyfikowania motywu starości w powieści *Namir* Lubka Deresza. Autor zauważył, że w utworze tym dominuje temat procesu sukcesywnego niszczenia i rozpadu ludzkiego ciała, który odziera człowieka z godności. Prelegent zwrócił również uwagę na stosunek przedstawiciela młodego pokolenia do pokolenia ustępującego.

W trzeciej części sesji plenarnej wygłoszono trzy referaty. Jelena Dziuba (Niżny Nowogród) w referacie *Рецепция старости в изображении персонажа XVIII столетия* omówiła apologię starości jako warunek istnienia rodziny, państwa i wszechświata. Badaczka poddała analizie transformację archetypowych struktur w modelu świata bohaterów twórczości Fonwizina, Puszkina oraz Lwa Tołstoja. Irina Prochorowa (Moskwa) wygłosiła referat „В уровень с годами” (к проблеме геронтологической рефлексии П.А. Вяземского), w którym przedstawiła jedno z najbardziej znaczących osiągnięć artystycznych Piotra Wiaziemskiego, jakim jest jego „poezja starości”. Kolejna prelegentka – Ałła Szełajewa (Sankt Petersburg) w referacie „Пришли годы, в которых нет мне больше удовольствия...”. (Концепт „старость” в хронике Николая Лескова „Захудалый род” и романе Юзефа Игнация Крашевского „Графиня Козель”) udowodniła, że „starość” jest jednym z filarów kultury światowej i odnosi się do empirycznych lub aposteriorycznych pojęć.

Czwarta część sesji plenarnej w całości poświęcona została literaturze czeskiej. Otworzył ją Jakub Češka reprezentujący Uniwersytet Karola w Pradze. Przedstawiony przez niego referat *Proměna poetiky stáří od rané k pozdní tvorbě Bohumila Hrabala a Milana Kundery* odnosił się do literackich zagadnień starości i starzenia się, które w twórczości Bohumila Hrabala i Milana Kundery podlegają specyficznym przemianom prowadzącym do specyficznego spojrzenia na owe motywy. W kolejnym wystąpieniu Dagmar Mocná (Praga)

zaprezentowała referat *Lyrický deník stárnoucího muže (Prosté motivy Jana Nerudy)*, w którym, podobnie jak jej przedmówca, skupiła się na podkreśleniu ewolucji tematu starości w tekstach Jana Nerudy. Badaczka uwypukliła w swym wystąpieniu podział na wczesną twórczość tego autora, w której dominował omawiany motyw w aspekcie społecznym, oraz twórczość drugiej połowy życia, w której twórca położył nacisk na wymiar egzystencjalny starości. Obrady tej części obrad zamknęło wystąpienie Ivy Málkovej (Ostrava) zatytułowane *Motivy stáří a smrti v básnickém díle Františka Hrubína*, w którym referentka zaprezentowała jeden ze stałych motywów twórczości Františka Hrubína: powrót do przeszłości, poznawanie własnych korzeni, historii rodziny, które budowały poczucie tożsamości poety, a do których Hrubín odwoływał się na swoim dojrzałym etapie pisarstwa.

W drugim dniu konferencji obrady toczyły się w siedmiu sekcjach. W pierwszych trzech przedstawiono referaty rusycystyczne (IA, IB, IC). W dwóch kolejnych sekcjach obradowali bohemiści (IIA, IIB), a w szóstej (III) prezentowano prace południowosłowiańskie. W siódmej sekcji (IV) spotkali się ukraińscy.

Pierwszą część obrad prac rusycystycznych, wspólną dla wszystkich trzech sekcji (IA, IB, IC), rozpoczął Wiaczesław Kryłow (Kazań) referatem *Отношение к собственной старости в дневниках Ивана Бунина*. Badacz na materiale diariusza Bunina rozpatrzył stosunek pisarza do przemijania i własnej starości. W tej części obrad swoje referaty zaprezentowali również: Marija Michajłowa (Moskwa): *Творческие отношения Ивана Бунина и Галины Кузнецовой как конфликт молодости и старости*, Maria Giej (Opole): *Мотив старости в романе Гайто Газданова „Ночные дороги”*, Violaine Friedli (Genewa): *„Старушка худенькая – тик”: Старость в творчестве Елены Шварц*, Beata Waligórska-Olejniczak (Poznań): *O doświadczeniu starości w kontekście współczesnych dylematów egzystencjalnych. Film „Jelena” Andrieja Zwiagincewa*, Ludmiła Szewczenko (Kielce): *К вопросу о типологии образов героинь „в возрасте” в современной „женской прозе”*.

Pierwsza sekcja rusycystyczna (IA) była poświęcona takim zagadnieniom jak: rola matek oraz żon w radzieckiej kulturze i literaturze wojskowej, wizerunek starca jako uosobienia mądrości życiowej i autorytetu moralnego. Zaprezentowano następujące referaty: Daria Ambroziak (Opole): *Portrety starszych kobiet we wspomnieniach rosyjskich szlachcianek XIX wieku*, Joanna Nowakowska-Ozdoba (Kielce): *Starzec jako uosobienie mądrości życiowej i autorytet moralny (obraz Zosimy w „Braciach Karamazow” Fiodora Dostojewskiego)*, Jewgienij Nikolski (Moskwa): *Проблематика старости в прозе*

Всеволода Соловьева, Marina Romanienkova (Wilno): „Смысл любви” устами „дедушки” Аносова в „Гранатовом браслете” Александра Куприна, Olga Sazontchik (Jena): „Мне нравится мой силуэт...” Булата Окуджавы, или Несколько размышлений о вкусе поэта, Shiho Maeda (Sendai): Изображения матерей и жен в советской военной культуре и литературе, Ilaria Remonato (Weronia): Некоторые наблюдения над образом старости в творчестве Валентина Распутина, Aleksandra Urban-Podolan (Zielona Góra): Портреты старости в прозе Валентина Распутина, Anna Boginska (Wrocław): Образ старика и категория памяти в повести Тадеуша Конвицкого „Хроника любовных происшествий” и современной пасторали Виктора Астафьева „Пастух и пастушка”.

W drugiej sekcji rusycystycznej (IB) przedstawiono referaty, obejmujące problematykę związaną z różnymi obliczami starości, z jej odrzuceniem bądź akceptacją. Wyniki swoich badań zaprezentowali: Nel Bielniak (Zielona Góra): *Oblicza starości w opowiadaniach Aleksandra Kuprina*, Katarzyna Arciszewska (Gdańsk): *Odrzucenie starości – alternatywa wampiryczna*, Ewa Komisaruk (Wrocław): „*Dziennik starości. 1962-196...*” Władimira Proppa, Monika Sidor (Lublin): *Zmęczenie czy spełnienie? Rozważania nad późną twórczością Aleksandra Sołżenicyna*, Nina Osipowa (Kirov) „*Жили-были старик со старухой...*”: *архетипическая основа и семантическая трансформация модели*, Jelena Olesina (Moskwa): *Образ старости в русском фольклоре*, Elżbieta Tyszkowska-Kasprzak (Wrocław): *Staruszkowie w prozie Jurija Mamlejewa*, Olga Stukołowa (Moskwa) „*Походкой щеголеватого пророка...*” (образы стариков в эпосе Фазыля Искандера „*Сандро из Чегема*”).

Natomiast w trzeciej sekcji rusycystycznej (IC) zaprezentowano referaty przedstawiające inne realizacje literackie tematu starości, m.in. motyw Fausta. Wystąpili: Aurelia Kotkiewicz (Kraków): „*Wstrzymaj się chwilo! Ty jesteś tak piękna!*”. *Motyw Fausta w literaturze rosyjskiej lat 20. i 30. XX wieku*, Franciszek Apanowicz (Gdańsk): *Stary człowiek – starość-śmierć w poezji Nikolaja Zabołockiego. Zarys zagadnienia*, Marcin Maksymilian Borowski (Wrocław): *Stary Mistrz z Petersburga (na podstawie powieści J. M. Coetzee'go)*, Krzysztof Bałaban (Wrocław): *Rosja we wspomnieniach starego emigranta rosyjskiego Iwana Bunina*.

Sekcję bohemistyczną (II A) otworzyło wystąpienie Libora Martinka (Wrocław) dotyczące późnej twórczości Bohumila Hrabala (*Pozdні tvorba Bohumila Hrabala*). Referat punktował kulturowe kontrasty w ujęciu motywu starości w twórczości Bohumila Hrabala.

Anna Maria Skibska (Poznań) odniosła się natomiast do *Apologii starości w prozie Milana Kundery*. Autorka referatu zaprezentowała tezę o intencjonalnej figuratywności tekstów Kundery, postulującej konieczność ujęcia tematu starości jako metafory determinowanej przez różne pola semantyczne. Igor Fic (Ołomuniec) przedstawił referat *Stáří a staroba v díle Violy Fischerové*, w którym podkreślił, że temat starości pojawiający się w całej twórczości pisarki wiedzie ku refleksjom nad rzeczami ostatecznymi oraz zagadnieniem śmierci własnej, śmierci bliskich oraz doczesności istnienia. Tomasz Derlatka (Praga) wygłosił referat *Starość – ostatniość. Literackie realizacje Aleksandra Majkowskiego (Žěcě i przigodě Remusa), Bena Budara (Da sym ja ta poslednja) i Petre M. Andreevskiego (Последните селани)*, w którym przedstawił literackie realizacje jednego z aspektów starości, tj. „ostatniości”, na przykładzie twórczości trzech autorów: Kaszuba Majkowskiego, Górnoluzyczanina Budara i Macedończyka Andreevskiego. Kolejne referaty sekcji II A dotyczyły starszej literatury czeskiej, w której cezurą stał się koniec XIX wieku. Jana Kolářová przedstawiła referat *Reflexe stáří v českých moralizujících spisech předbělohorské doby*, w którym dokonała analizy przedstawień starości oraz związanych z nimi toposów w poezji późnej epoki humanizmu. W kolejnym wystąpieniu Klaudia Koczur-Lejk (Szczecin) skupiła się na dziele Bartłomieja Paprockiego (*Starość jako etap życia w dziele Bartłomieja Paprockiego Třinácte tabulí věku lidského*). Referentka omówiła poglądy Paprockiego na finalny etap życia, analizując wspomniane w tytule dzieło z 1601 roku. Filip Krajník (Ołomuniec) wystąpił z referatem „*Nejstarší nejvíc nes*“: *Stáří Shakespearova krále Leara v českých obrozeneckých překladech*. Badacz charakteryzował w nim motyw starości w tragedii Shakespeara *Król Lear* w odniesieniu do najstarszych czeskich przekładów tego dramatu. Kolejna uczestniczka konferencji, Jana Vrajová (Ołomuniec), zaprezentowała tekst *Proměna reprezentace staré ženy v povídkové tvorbě autorů druhé poloviny 19. století*. Autorka referatu skupiła się na przedstawieniu wizerunku starej kobiety w twórczości pisarzy drugiej połowy XIX wieku. Sekcję II A zamknęło wystąpienie Zuzany Urválkovéj (Brno) dotyczące prozy K. V. Raisa (*Stáří jako ideál moudrosti. K pojetí stáří v prózách K. V. Raise*). Prelegentka omawiając obraz starości jako ideału mądrości, poddała analizie twórczość prozatorską czeskiego pisarza.

Panel bohemistyczny II B otworzyło wystąpienie Anny Zury (Wrocław) zatytułowane *Językowy obraz starości w poezji Jaroslava Seiferta*. Autorka referatu omówiła obraz starości w języku poetyckim Seiferta w wybranych wierszach okresu powojennego. Matija Ivačić (Zagrzeb) analizował temat starości w czeskiej prozie detektywistycznej lat sześćdziesiątych

XX wieku. Autor referatu skupił się przede wszystkim na typologii postaci w kontekście obrazu mądrego, doświadczonego starca – Wielkiego Detektywa. Następnie swój referat zaprezentowała Dorota Żygadło-Czopnik (Wrocław). Jego tytuł brzmiał *Starość – (anty) fenomen społeczno-kulturowy w twórczości Jiřiny Šiklovej*. Prelegentka potraktowała czas życia kobiety (starość) jako paradygmat kultury. Jindřiška Svobodová (Ołomuniec) przedstawiła tekst *Mluva starších dospělých jako samostatný diskurz*, w którym odwołując się do materiałów źródłowych próbowała ustalić, czym charakteryzuje się tak specyficzny dyskurs, jakim jest mowa starszych ludzi. Panel zamknęło wystąpienie Mirona Pukana (Prešov) *Umelecké modelovanie fenoménu staroby v tvorbe vybraných slovenských autorom*. Autor referatu skupił się na omówieniu motywu starości oraz jego kulturowych, społecznych oraz estetycznych kontekstów bazując na twórczości takich, między innymi, autorów jak: Milo Urban, Július Barč-Ivan oraz Karol Horák.

Wspólne obrady obu sekcji bohemistycznych otworzył Filip Komberec (Ústí nad Labem) referatem *Prožitok a reflexe stáří v díle Bohumila Hrabala*, w którym skupił swą uwagę na realizacji motywu starości w powieści Bohumila Hrabala *Harlekýnovy miliony*. Kolejną prelegentką była Katarzyna Chrobak (Wrocław), która zaprezentowała referat *Starość niejedno ma imię – obraz starości w czeskiej literaturze dla dzieci. Inspiracje – realizacje – modyfikacje*. Wystąpienie dotyczyło przemian tematu starości w czeskiej literaturze dla dzieci na przestrzeni wieków. O literaturze dziecięcej mówiła również Martina Salhiová (Brno) w wystąpieniu *Stárnou pohádkové bytosti v současné české tvorbě pro děti a mládež?* Autorka zastanawiała się nad tym, w jaki sposób w tego rodzaju literaturze prezentowany jest proces starzenia się postaci. Ilona Gwózdź-Szewczenko (Wrocław) wygłosiła referat zatytułowany *Prozatorski szablon człowieka starzejącego się w czeskiej i polskiej prozie o tematyce wiejskiej – „chłop na wycugu” jako typ literacki*, w którym, w aspekcie komparatystycznym, odnosząc się do tekstów literatury czeskiej i polskiej okresu realizmu, omówiła wizerunek człowieka starego zdanego na łaskę najbliższej rodziny. Aleksandra Pająk (Opole) zaprezentowała referat *Wizja końca epoki w powieści Ladislava Fuksa Vévodkyně a kuchařka*. Temat starości potraktowany został tu metaforycznie, jako uogólnienie pewnych obiektywnych procesów. Obrady sekcji bohemistycznej zamknął Sebastian Taboń (Wrocław) wystąpieniem *O dobrodziejstwach starości w powieści Petra Šabacha „Masłem do dołu”*. Badacz interpretował motyw starości w tekście Šabacha, uwzględniając perspektywę literaturoznawczą, psychologiczną, antropologiczną oraz socjologiczną.

W sekcji południowosłowiańskiej poruszono zagadnienia dotyczące wizerunku starej matki – personifikacji Bułgarii, obrazu starości w średniowiecznej literaturze serbskiej (perspektywa ideologiczna, kulturowa i teologiczna), doświadczenia groteskowego sposobu ukazywania starczego ciała, fizycznego, kulturowego, społecznego oraz metaforycznego wymiaru starości, poetyzacji procesu starzenia się, dojrzewania do starości, samobójstwa w wieku sędziwym oraz opozycji starzy - młodzi we współczesnej poezji serbskiej. Referaty wygłosili: Izabela Lis-Wielgosz (Poznań) *Apoteoza starości. Funkcjonalność motywu w średniowiecznej literaturze serbskiej*, Wojciech Józwiak (Poznań) *Patriotyczno-narodowy charakter starości w ideologii i literaturze bułgarskiego odrodzenia narodowego*, Ewa Szperlik (Poznań) *Staruszka w skąpym bikini albo strach przed Babą Jagą w utworze Dubravki Ugrešić "Życie jest bajką"*, Anna Modelska-Kwaśniewska (Opole) *Czy starość ma płęć? Obraz zmierzchu życia w prozie Mešy Selimovicia*, Sabina Giergiel (Opole) *Andreas Bana ucieczka ze świata. W oparciu o utwór „Belladonna” Dašy Drndić*, Ewa Stawczyk (Gdańsk) *Piękno starości. Poetycki obraz przemijania w prozie Gorana Petrovicia*, Dorota Gołek-Sepetliewa (Katowice) *Doświadczenie przemijania i starości w twórczości Wiktora Paskowa i Stanisława Stratiewa*, Milica Jakóbiec-Semkowowa (Wrocław) *Poetyckie rozważania o starości ręką kobiecą spisane (Desanka, Urszula, Elisaweta)* Magdalena Ślawska (Wrocław) *Doświadczenie starości w prozie Bory Ćosicia*, Marta Chaszczewicz-Rydel (Wrocław) *Ironia i humor – współczesne utwory na temat starości*, Miłosz Bukwałt (Wrocław) *Groteskowy obraz starczego ciała w powieści „Mirra, kadzidło i złoto” Slobodana Novaka*.

W sekcji ukrainistycznej wygłoszonych zostało dziesięć referatów. Denys Pilipowicz (Kraków) w swoim wystąpieniu skupił się na temacie starości w literackiej spuściźnie ukraińskiego pisarza i filozofa XVIII w. Hryhorija Skoworody, podkreślając, że motyw ten łączy się często z ponawianym przez twórcę pytaniem o sens bycia i śmierci, na które odpowiedzi Skoworoda poszukiwał zarówno w tradycji chrześcijańskiej, jak i antycznej. Alisa Kuźmanenko (Kijów) w oparciu o narzędzia metodologiczne psychologii analitycznej dokonała porównania archetypu mędrca w powieściach *Czarna Rada* Pantelejmona Kulisza oraz *Ogniem i mieczem* Henryka Sienkiewicza, dochodząc do wniosku, że w obydwu utworach archetyp ten ma charakter ambiwalentny oraz aktualizuje się w postaciach męskich oraz żeńskich. Hałyna Chomenko (Charków) w referacie *Altarity/alterity śmierci starego człowieka w ukraińskiej literaturze okresu „śmierci młodych”* skupiła się na literaturze ukraińskiej lat 20. XX wieku, w której destrukcyjny motyw śmierci pojawia się nie tylko pod

wpływem nietzscheańskiej filozofii śmierci, lecz także pod wpływem antropozofii Steinera. Przedmiotem analizy artykułu Anny Horniatko-Szumiłowicz (Poznań) był motyw starości w poezji Wasyla Symonenki. Motyw ten pojawia się w niektórych wierszach jako przewodni, np. jako odwieczny problem rodziców i dzieci (*Старість*) lub jako odejście z życia ziemskiego, co nieuchronnie wiąże się z rozpadem fizycznym, śmiercią (*Дід умер*). Autorka referatu zauważyła, że w licznych wierszach Symonenki motyw starości znajduje się daleko w tle, powiązany jest z tematem trudnego życia, z trudnym losem kobiet (*Пич, Жорна*) lub występuje w powiązaniu z motywem macierzyństwa, utożsamianego z Ojczyzną Ukrainą (*Лебеди материнства*). Iwona Boruszkowska (Kraków) podjęła się interpretacji motywu przewodniego konferencji w kontekście utworów z tomu *Xsięga Poezyi Idyllicznej* Marii Komornickiej. Autorka doszła do wniosku, że w przypadku Komornickiej mamy do czynienia z literackim świadectwem połączenia młodości i starości, przekraczania normy, zapisem choroby psychicznej. Analiza „szalonej starości” w twórczości polskiej poetki wymyka się stereotypowemu podejściu do starości, pozwala także zdemaskować różne utrwalone społeczno-kulturowe ujęcia tego zjawiska. W referacie *Po przejściach. O doświadczeniu przemijalności we współczesnej literaturze autobiograficznej* Aleksandra Grzemska (Szczecin) zwróciła uwagę, że autorzy i autorki prywatnych narracji, konstruując opowieść o przeszłości, uruchamiają pracę pamięci, która możliwa jest dzięki starym rodzinnym pamiątkom, fotografiom czy też innym odziedziczonym przedmiotom. Stają się one bowiem symbolami przemijalności oraz stanowią podstawę społeczno-kulturowej, ale też (auto)biograficznej pamięci o przeszłości w kontekście terażniejszości. Beata Siwek (Lublin) podjęła próbę porównania doświadczenia starości w dramatach *Wieczór* Alaksieja Dudaraua i *Końcówka* Samuela Becketta, znajdując liczne paralele w obrazowaniu niedoskonałości starości. Anna Kiezuń (Białystok) podejmując problematykę starości, a wraz z nią zagadnienie schyłku i przesilenia, dokonała analizy manifestów pokoleniowych Młodej Polski. Podkreśliła, że konflikt pokoleniowy młodzi – starzy tracił na wyrazistości z powodu przeżywania przedwczesnej starości. W manifestowanej samoświadomości pokolenia Młodej Polski, jak stwierdziła autorka, starość ma wartość ambiwalentną: jest egzystencjalnym znakiem ogólnego wyczerpania, ale i szansą na pełne poznanie. Anna Ursulenko (Wrocław) w referacie zatytułowanym *Czy naród jest jak wino – im starszy tym lepszy? (O)tworzenie genealogii narodu a strategie narodotwórcze* dokonała analizy metafory starości na płaszczyźnie tematyki narodowej. W centrum uwagi badaczki znalazły się zagadnienia historii i pamięci historycznej, a w szczególności przykłady konstruowania różnorodnych

wariantów mitu początków narodu i państwa ukraińskiego, które często mają charakter paranaukowy i skażone są skrajnym etnocentryzmem oraz megalomanią. Sekcję ukrainistyczną zwieńczył referat *Między pokoleniami. Wokół ukraińskich sporów ideologicznych „starych” z „młodymi” w II RP* wygłoszony przez Sylwię Wójtowicz (Wrocław). Tytułowy konflikt pokoleniowy autorka rozpatrywała w kontekście zawiłości europejskiej sceny politycznej i niełatwych relacji ukraińsko-polskich okresu międzywojennego, zauważając, że występujące wśród Ukraińców ostre podziały pokoleniowe okazały się tragiczne i dalekosiężne w skutkach nie tylko w sferze stosunków ukraińsko-polskich, ale również ukraińsko-ukraińskich.

*Krzysztof Bałaban, Miłosz Bukwałt, Tetyana Melnychuk, Kamila Woźniak, Sylwia Wójtowicz
Uniwersytet Wrocławski*